

Rzeczpospolita

dodatek - Warszawski Informator
'Rzeczpospolitej'
Warszawa
11-01-2008
DZ. / Nr 9

Teatr Studio | Proza Tadeusza Borowskiego

W stanie zawieszenia

Marek Fiedor w Teatrze Studio reżyseruje „Bitwę pod Grunwaldem”. To adaptacja opowiadania Tadeusza Borowskiego z tomu „Pożegnanie z Marią”. Akcja rozgrywa się w obozie dla tzw. dipisów (ang. displaced persons)

Po II wojnie światowej w tego typu obozach umieszczano osoby, które znalazły się poza swoim państwem. Nie brakowało w nich Polaków - zwłaszcza żołnierzy, byłych jeńców, których wojenne losy rozrzuciły po Europie.

Tadeusz Borowski był jednym z dipisów w obozie we Freimann, w okolicach Monachium. Wyniesione stamtąd przeżycia, doświadczenia i obserwacje stały się kanwą jego opowiadania „Bitwa pod Grun-

waldem”. Jego bohaterowie ostatnie lata wojny spędzili w obozach. Teraz, po zawieszeniu broni, zamiast Niemców pilnują ich Amerykanie, ale poza tym niewiele się zmieniło. W niewoli przyzwyczaili się do marazmu i... wycofali się z życia.

Nie mają ochoty działać. Wyżuci z uczuć, kierują się przede wszystkim egoizmem i własnym interesem. Podobnie jak główny bohater i narrator opowieści Tadeusz nie myśli o przyszłości, żyjąc z dnia

na dzień. Są jakby poza czasem i światem realnym.

Mało dziś wspominany i rzadko obecny w podręcznikach historii okres powojennego zastój oraz niepewności ma być punktem wyjścia spektaklu Marka Fiedora. Reżyser często sięga po teksty współczesne, m.in. Tadeusza Różewicza, Mariusza Sieniewicza, Tony'ego Kushnera. Tym razem wykorzystuje prozę Borowskiego, by pokazać polską społeczność w stanie zawieszenia po tragicznych wydarzeniach lat 1939 - 1945.

Doświadczenia wojenne i obozowe nie zweryfikowały poglądów bohaterów - po wyzwoleniu przeżyli dramat ocalonych, skazanych na łaskę swoich wybawicieli. Wśród polskich dipisów pogłębia się frustracja, chęć odwetu i rekompensaty za poniesione straty i zaznane cierpienia. A radość z odzyskanej wolności mącą kłótnie, polityczne spory - historia znów zatacza koło.

Czy brak krytycyzmu i umiejętności autorefleksji jest częścią naszej tożsamości narodo-

wej? Odpowiedzi na to pytanie szukać można podczas sobotniej premiery.

—Julia Rzemek

Warto wiedzieć

Proza i poezja Tadeusza Borowskiego to dramatyczny zapis przeżyć pokolenia Kolumbów. Pisarz przeniósł na papier m.in. doświadczenia z pobytu w Oświęcimiu i Dachau. Po jego teksty reżyserzy teatralni sięgają rzadko. W 1966 roku „Kamienny świat” wystawił w Praskim Teatrze Ludowym Roman Kłoskowski, w tym samym roku dla Teatru Telewizji „Pożegnanie z Marią” wyreżyserował Jerzy Antczak. Najbardziej znana adaptacja prozy Borowskiego to film Andrzeja Wajdy „Krajobraz po bitwie”, w którym reżyser wykorzystał motywy „Bitwy pod Grunwaldem”.

■ Teatr Studio,
pl. Defilad 1 (PKIN),
tel. 022 656 69 41
prapremiera: 12.01, godz. 19;
spektakle: 13.01, godz. 19;
15 - 20.01, godz. 19

MICHAŁ WARDŁA